

POSTANOWIENIE

Dnia 7 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania I. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
z udziałem L. P.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 czerwca 2022 r.,
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 września 2021 r., sygn. akt III AUz [...],

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z 10 września 2021 r. odrzucił skargę kasacyjną I. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w G. od postanowienia tego Sądu z 25 marca 2021 r. (III AUz [...]) ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Sąd w uzasadnieniu podał, że skarżąca spółka nie uzupełniła braków skargi w sprawie o wyższą podstawę składek na ubezpieczenia społeczne pracownika L. P., obejmującej również umowy zlecenia. Skarżąca podała łączną wartość przedmiotu zaskarżenia w kilkudziesięciu sprawach na kwotę 388.798 zł. Na zobowiązanie Sądu Apelacyjnego, aby skarżąca wskazała sposób wyliczenia wartości przedmiotu

zaskarżenia w zakresie decyzji dotyczącej L. P.– pełnomocnik skarżącej wskazał w piśmie procesowych z 22 lipca 2021 r. ponownie kwotę 388.798 zł.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że pełnomocnik nie wykonał zobowiązania bowiem nie przedstawił sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia - postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lutego 2010 r., II UZ 55/09. Dopiero przedstawienie sposobu obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia umożliwia jej sprawdzenie przez Sąd. Wezwanie do przedstawienia sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia jest wezwaniem do usunięcia braku formalnego skargi kasacyjnej. Niespełnienia tego wymogu jest podstawą do odrzucenia skarg kasacyjnej (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

W zażaleniu skarżąca zarzuciła naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 1 k.p.c. w zw. z art. 398⁴ § 3 k.p.c. poprzez odrzucenie skargi kasacyjnej w sytuacji, gdy w skardze kasacyjnej płatnik oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia zaś w piśmie z 22 lipca 2021 r. dodatkowo wskazał sposób obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia nadto żaden przepis nie nakłada na płatnika obowiązku wskazania sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia co doprowadziło do błędnego odrzucenia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie uzasadnia uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Co do zasady można się zgodzić się ze skarżącym, że brak wskazania sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia sam w sobie nie jest podstawą do odrzucenia skargi kasacyjnej.

Taka negatywna przesłanka nie wynika wprost z art. 398⁴ § 3 k.p.c., który wskazuje na oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia.

Zażalenie ujawnia dwugłos w orzecznictwie. Sąd Apelacyjny odwołał się do pierwszego stanowiska, które reprezentuje powołane postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lutego 2010 r., II UZ 55/09, że wskazanie sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia jest warunkiem koniecznym. Skarżąca wskazuje na inne stanowisko wyrażone w postanowieniu Sądu Najwyższego z 19 lutego 2014 r., II UZ 74/13, że wystarczające jest samo oznaczenie wartości przedmiotu

zaskarżenia. W tym nurcie przyjmuje się, iż wezwanie strony wnoszącej skargę kasacyjną do „wskazania sposobu ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia” może być etapem procedury sprawdzenia przez sąd drugiej instancji podanej wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 25 w związku z art. 368 § 2 oraz art. 398²¹ k.p.c.), nie może natomiast prowadzić do odrzucenia skargi kasacyjnej z tej przyczyny, że strona nie przedstawiła sposobu ustalenia tej wartości (art. 398⁶ § 2 k.p.c.) – postanowienie Sądu Najwyższego z 26 sierpnia 2021 r., I UZ 7/21. Jeżeli strona podała wartość przedmiotu zaskarżenia, to nie ma już braku skargi, który musi być usunięty w określonym terminie. Wartość przedmiotu zaskarżenia określa skarżący (art. 398⁴ § 3 k.p.c.). Sąd może ją jedynie kontrolować i ostatecznie zweryfikować (ustalić). Podanie wartości przedmiotu zaskarżenia nie uzasadnia jednak odrzucenia skargi na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. – postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2016 r., II UZ 7/16.

Niezalenie od ostatecznego wyboru jednego z tych stanowisk skarga kasacyjna w tej sprawie byłaby niedopuszczalna, gdyby wartość przedmiotu zaskarżenia była niższa niż dziesięć tysięcy złotych – art. 398² § 1 k.p.c.

Procedura choć nie pozwala na bezpośrednie odrzucenie skargi kasacyjnej ze względu na brak podania sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, to ostatecznie nie zwalnia od ustalenia tej wartości przez sąd, najlepiej z udziałem stron. Wszak w interesie skarżącego jest przedstawienie jasnego algorytmu ustalenia tej wartości, z drugiej zaś strony organy rentowy, powinien przedstawić wyliczenie przedmiotu sporu, którego decyzja dotyczy.

W tej sprawie należy wskazać, że uchylenie zaskarżonego postanowienia wynika z tej przyczyny, że Sąd Apelacyjny nie ustalił rzeczywistej wartości przedmiotu zaskarżenia, co było warunkiem koniecznym bez którego nie można podjąć decyzji o odrzuceniu skargi kasacyjnej, zwłaszcza, że nie można przyjąć, iż skarżąca nie podała żadnej wartości przedmiotu zaskarżenia.

Inna kwestią jest ocena czy skarżąca w sprawie L. P. zasadnie oznaczyła wartość przedmiotu zaskarżenia, stanowiącą sumę wartości przedmiotów spraw ujętą w jedynym odwołaniu od 108 decyzji.

W sprawach dotyczących „przypisania pracodawcy podwyższonej składki” w wyniku zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej decyzja taka jest decyzją

wymiarową i w związku z tym skarga kasacyjna w takiej sprawie jest dopuszczalna w razie przekroczenia granicy wartości przedmiotu zaskarżenia określonej w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Nie istnieje zatem odrębny tytuł ubezpieczenia na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który mógłby stanowić przedmiot sporu przed sądem ubezpieczeń społecznych - postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2019 r., I UZ 53/18.

Nawet w przypadku spełnienia przesłanek z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie występuje samodzielne (odrębne) ubezpieczenie z tytułu zatrudnienia u drugiego podmiotu, lecz jedno ubezpieczenie u pierwotnie zatrudniającego (wnioskodawcy). O dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje zatem wartość przedmiotu zaskarżenia, czyli kwota dodatkowych składek – postanowienie Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2016 r., II UZ 32/16.

O dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie każdego zainteresowanego indywidulanie – postanowienie Sądu Najwyższego z 29 października 2014 r., I UZ 37/14.

Dopuszczalność skargi kasacyjnej nie zależy i nie może zależeć od tego czy sąd ubezpieczeń społecznych połączy sprawy ubezpieczonych do rozstrzygnięcia na podstawie art. 219 k.p.c. Nie jest to kryterium wpływające na dopuszczalność skargi kasacyjnej wedle art. 398² § 1 k.p.c. Wartość przedmiotu zaskarżenia określa się dla konkretnej sprawy indywidulanego ubezpieczonego. To z jego stosunku ubezpieczenia społecznego wynika sprawa, której przedmiot wyznacza decyzja organu rentowego. Sprawa z ubezpieczenia społecznego po wniesieniu odwołania od decyzji staje się sprawą cywilną (art. 1 i 2 k.p.c.) - postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2016 r., II UZ 64/16.

W tej sprawie nie można nie zauważyć, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie zainteresowanego L. P. nie powinna stanowić problemu w ustaleniu, skoro przedstawił ją organ rentowy i wyliczył na kwotę 18.606,54 zł w odpowiedzi na odwołanie płatnika składek.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

